

med hälsning från ordföranden

När du har detta nummer av Notiserna i din hand är våren kommen i hela Sverige. Sommaren väntar bakom hörnet och så gör sommarledigheten. Det är dags att tänka på vila och återhämtning? Sommaren är en tid då det är skönt att koppla av med en god bok eller två. Många är de underhållande, välskrivna skönlitterära verk som har en geografisk prägel. Men det finns lika många faktaböcker med geografiska perspektiv som ger en likvärdig upplevelse. Det finns exempelvis en uppsjö av litteratur kopplade till kartografi och omvärldsuppfattning. Boken *You are here – Personal Geographies* av Katherine Harmon rekommenderas varmt. Denna bok inspirerar till egna kreativa kartor av sommaren. *Maps of the Imagination: The writer as a Cartographer* av Peter Turchi är en annan läsvärd bok. Skall du åka till Frankrike i sommar? Då bör du titta på en av kartorna i *Strange Maps. An Atlas of cartographic curiosities* av Frank Jacobs. Hur hälsar man i de olika regionerna i Frankrike? Är det en eller rentav fem kindpussar som gäller? Svaret finner du på en av de många kartor som ingår i Jacobs bok.

Riksföreningens årsmöte ägde rum 12 april. En längre rapport från mötet finns längre fram i detta nummer. Vid årsmötet diskuterades strategier för att marknadsföra geografiämnet. Som bekant uppfattas ämnet ofta som blindkartor och beskrivningar av olika länder. Geografi betecknas frekvent som ett beskrivande ämne utan analytiska och etiska inslag. Detta vill föreningen ändra på. Vi bör arbeta för

att få till stånd en nationell satsning för att synliggöra och tydliggöra ämnet.

Goda exempel på nationella satsningar finns bland annat på *Royal Geographic Society's* hemsida www.rgs.org, se *promoting and supporting geography*. Även *Geographical Association's* sida www.geography.org innehåller mycket material som enkelt kan anpassas till svenska förhållanden. Se bland annat *A different View* på GAs sida. Ett tredje nationellt försök att marknadsföra geografi värt att nämna är *The Road Map Project*. Se <http://education.nationalgeographic.com/education/programs/road-map-project> Här finns många bra artiklar kopplade till forskning kring undervisning i geografi. Det finns också mycket undervisningsmaterial att hämta inspiration från. Samtliga sidor framhåller att det är viktigt att betona att vi lever i geografiämnet; det är en del av vår vardag. De lyfter också fram information om vad en geograf arbetar med i samhället. Samhället behöver geografer!

Är du bekant med bra resurser som kan användas för att synliggöra geografiämnet? Hör av dig till Riksföreningens styrelse! Eller varför inte ta kontakt med någon i din krets? Jag vill som vanligt betona kretsarnas betydelse. Kretsens medlemmar har ofta goda kontakter med det lokala samhället och kan få till stånd samarbete med andra aktörer med geografiskt intresse.

Med önskan om en vilsam sommar!

Karin Wakeham

Ordförande i Geografilärarnas Riksförening

kretsar kallar

Mycket av kretsarnas verksamhet annonseras först och ibland endast på Geografilärarnas riksförenings sajt www.geografitorget.se. Via sajten går det också att prenumerera (gratis) på Geografitorgets Nyhetsbrev och på det sättet få information om de senaste uppdateringarna, kallelser till möten, föredrag, exkursioner och annat.

Kronobergskretsen

Måndagen den 27 april 2015 besöker vi biogasbussdepån vid Hamnerdalsvägen i Växjö för informeras om ”Busstrafikutvecklingen i Kronobergs län” av bland annat Trafiknämndens ordf Peter Freij. Vi samlas 17:30 och anmäl deltagande till kretsordföranden peter.i.bengtsson@home.se senast 23/4. Eftersits.

Stockholmskretsen

Kallelse till ett ”Öppet kretsmöte” för alla ”geografiintresserade” både medlemmar och personer som är intresserade av geografifämnet inom utbildningssektorn.

Hur vill vi ha verksamheten i Stockholm – forum för alla geografilärare på olika nivåer?

Kom och tyck till!!

Vi träffas i Geohusets allrum entréplan/ eller enligt anslag. Den 5 maj kl. 17.30–19

Välkomna – gärna anmälan till under-tecknad gula@enskindagymnasiet.se eller 0708 23 46 37

Vänerkretsens exkursion och årsmöte 2015

Vänerkretsen och geografifämnet vid Karlstads Universitet inbjuder till fortbildning för lärare i geografi lörd 19 september 2015.

Program med ungefärliga tider:

- 09.30 Samling Karlstads universitet; Morgonfika
- 10.00 Geografididaktik som forskningsområde – Gabriel Bladh
- Klimatförändringar och översvänningsproblem – Centrum för klimat & säkerhet
- 12.00 Lunch
- 13.00 Exkursion i Klarälvens delta med båt
- 17.00 Avslutning

Kostnad för lunchbuffé ca 150 kr och för båtresan ca 150 kr per person (självkostnadspris).

Under dagen kommer också vänerkretsens årsmöte att hållas.

Anmäl att Du deltar senast 6 sept till:

Gabriel Bladh: Gabriel.Bladh@kau.se tfn 054-7001291 eller till

Bengt Bengtsson: tbb@bredband.net, tfn 054-250 04 89.

Välkomna till Karlstad!

Gabriel Bladh / Bengt Bengtsson

Södra kretsen – fortbildningsdag

Helsingborgs stad bjuder i samverkan med Geografilärarnas förening och Lunds universitet, Campus Helsingborg in till en aktuell och kvalitativ fortbildning i kulturgeografi med fokus på stadsdelsutveck-

ling. Ett övergripande syfte är att inspirera användandet av Helsingborgs stadsdelar i undervisningen. Kostnadsfritt!

Föreläsningar av Axel Hultman, Magnus Grahn, David Örbring, Kristian Bergstrand, Ola Thufvesson och Björn Bendsorp-Redestam.

Mer info om upplägg för dagen finns på www.geografitorget.se

Anmälan till Axel Hultman axel.hultman@helsingborg.se **senast 23 april**, 30 platser, först till kvarn. Ange också ev. specialkost.

notiser

Rapport från årsmöte – Södra kretsen

Södra kretsen har haft årsmöte i Astronomi-huset på Lunds universitet tisdagen den 24 mars 2015. I samband årsmötet höll Elisabeth Einarsson en föreläsning om sin forskning med fokus på fossiler men också den nya lärarfortbildning som naturvetenskapliga fakulteten på Lunds universitet erbjuder.

– Jag brinner för paleontologi och pedagogik så det är två viktiga P i mitt liv, säger Elisabeth Einarsson. Årsmötesdeltagarna fördjupade sina kunskaper om fossiler och blev också nyfikna på den nya lärarfortbildningen. Mer information om den nya lärarfortbildningen finns på följande hemsida: <http://geologi.lu.se/geologi-for-alla/resurscentrum-for-geologi-i-skolan>

kontakt med kretsarnas styrelser

Fullständiga uppgifter om kretsarna, deras styrelser och verksamhet finns på www.geografitorget.se

Södra kretsen

Ordförande: Magnus Grahn, Ö Vallgatan 5 B 22361 Lund, mejl: magnus.grahn@uvet.lu.se

Stockholmskretsen

Ordförande: Gunvor Larsson, Furunäsvägen 12, 181 43 Lidingö, tel: 08-765 5307, mejl: gula@enskildagymnasiet.se

Östra kretsen

Ordförande: Pia Anderson, Kungsbro
Grindtorp 2, 590 75 Ljungsbro, tel 013-
663 89, mejl: piaan613@gmail.com

Vänerkretsen

Sekreterare och kassör: Ann Engström
Åberg, Hjortronstigen 2, 695 30 Laxå, tel:
0584-124 23, 072 214 07 16
mejl: ann.engstrom-aberg@telia.com

Västra kretsen

Ordförande: Anneli Andersson-Berg
(Katrinelundsgymnasiet), Haga Nygata
29 A, 413 01 Göteborg, tel: 031-13 39 96,
0704 156085,
anneli.andersson.berg@educ.goteborg.se

Kronobergskretsen

Ordförande: Peter Bengtsson, Västerports-
vägen 22, 352 62 Växjö,
mejl: peter.bengtsson@personal.tingsryd.se

Ämnesdidaktiska hörnet – Begrepp om länder

I undervisning om länder möter lära-
ren och eleverna ofta olika termer när det
gäller indelning av länder. Indelningen kan
vara geografiska men kan också innebära
en kategorisering efter utvecklingsgrad.
Denna utvecklingsgrad grundar sig ofta i
ländernas ekonomiska och sociala utveck-
ling. Några vanliga exempel som används
för att göra detta är BNP, BNI och HDI,
vilka även är begrepp som jag förutsätter
att de flesta geografilärare känner till. Ett
annat synsätt är Martha Nussbaums (2013)
modell för mänsklig utveckling. Jag åter-
kommer till Nussbaum i slutet av texten.

I olika sammanhang kan man fort-
farande möta begrepp som i-land och
u-land fast dessa begrepp är förlegade och
beskriver en värld som inte längre före-
kommer. Hans Rosling menar att dessa
begrepp har spelat ut sin rätt:

”Den etablerade världsbilden är fort-
farande ett ramverk byggt för att passa
1960-talets tudelade länder. I-länder med

folk som på det hela taget var rika, friska,
utbildade samt hade två barn per kvin-
na och befolkningar som slutat växa. U-
länder med folk som var fattiga, sjuka,
okunniga samt hade sex barn per kvin-
na och därför snabb befolkningstillväxt.”
(Rosling 2012)

Vidare menar Rosling att:

”Lösningen är att sluta tala om i-länder
och u-länder. Hälften av världens befolk-
ning bor nu i medelinkomstländer med
mellan 1.000 och 10.000 dollar växelkurs
per person i BNP.” (Rosling 2012)

Ett tips är Rosling video – *The River of
Myths* – för ytterligare fördjupning om
detta. [http://www.gapminder.org/videos/
the-river-of-myths/](http://www.gapminder.org/videos/the-river-of-myths/)

Staffan Landin (2014) kritiserar också
användningen av begreppen i-land och
u-land. Landin menar att det saknas en defi-
nition på vad som menas med utvecklings-

land och likt Rosling att begreppen inte fångar beskrivningen av hur världen ser ut idag. I *Blir världen bättre?* skriver Landin (2014) om indelningen av länder men ger också värdefull text om den samtida världen som kan användas direkt i klassrummet.

Martha Nussbaum (2013) kritiserar framför allt hur jämförelse av till exempel BNP påverkar politik och förhållnings-sätt. Hon menar att ”Alla länder är utvecklingsländer” (2013:7). Människor kommer i kläm när man tittat på hela länders ekonomi och inte på vad människor har för utrymme att agera och leva. Hon förespråkar ett annat sätt som kan beskrivas som en modell för mänsklig utveckling. Denna modell fokuserar liksom vad Nussbaum menar med Capabilities Approach på vad människor kan göra och vara. Mer om detta kan du läsa i *Främja förmågor* av Marta C Nussbaum (2013).

Litteratur

- Landin, Staffan (2014). *Blir världen bättre?: [fakta om utvecklingen i världen]*. 6., uppdaterade och omarb. uppl. Stockholm: United Nations Development Programme (UNDP) http://www.millenniemalen.nu/bvb/wpcontent/uploads/sites/2/2014/05/BVB_Final.pdf
- Nussbaum, Martha Craven (2013). *Främja förmågor: en modell för mänsklig utveckling*. Stockholm: Karneval.
- Rosling, Hans 2012. *Läs på! Världen har förändrats*. Dagens Nyheter. Publicerad 2012-01-05 <http://www.dn.se/ledare/kolumner/las-pa-varlden-har-forandrats>

David Örbring

Doktorand i utbildningsvetenskap

Institutionen för utbildningsvetenskap

Lunds universitet, Campus Helsingborg

Mejl: davidorbring@gmail.com